



# Halászat



A Magyar Földművelésügyi Minisztérium  
kiadványa

## TARTALOM:

Kóczán Lajos: A magyar hal értékesítésének kérdése szövetkezeti szempontból .....	65
Dr. Maucha Rezső: Természetes vizek és mesterséges halastavak termelőképességéről .....	66
Antos Zoltán: Hozzászólás a „fogás” kérdéshez .....	69
Sik Jenő: A halászati szövetkezetek működése .....	70
Dr. Sivó Emil: Hirsch Géza .....	71
Az Őszi Vásár halászati vonatkozásai (képes beszámoló) ..	72
Földényi Sándor: Hozzászólás a „Néhány szó a halásznegyedíjről” szóló cikkhez .....	73
Oeconomo György: Időszerű teendők a tógazdaságokban ..	74
Dr. Woynarovich Elek: Pontyivadék tenyésztése rizsföldön	76
Dr. Vertse Albert: A halastó madárvilága (Bevezető cikk) ..	77
Szövetkezeti hírek. — Újdonságok—Vegyesek. — Kérdések—Feleletek. — Lapszemle. — Árjegyzés. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.	

Felelős szerkesztő: Faragó Sándor

Szerkeszti: ifj. dr. Szabó Zoltán

I. (XLVI.) ÉVFOLYAM

BUDAPEST, 1947 OKTÓBER 15.

7—8 SZÁM

# HALÁSZAT

A MAGYAR FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTERIUM KIADVÁNYA.  
A HALÁSZAT MINDEN ÁGÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

*Megjelenik egyelőre minden hó közepén.*

I. (XLVI.) évfolyam.

*Szerkesztőség:*

Budapest, II., Herman Ottó-út 15.  
Országos Halélettani és Szennyvízvizsgáló  
Kísérleti Intézet.  
Telefon: 161-158.

*Kiadóhivatal:*

Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.  
Magyar Földművelésügyi Minisztérium viz-  
gazdasági ügyosztálya II. em. 289/b.  
Telefon: 121-790, 122-750, 128-590, (35. m. á.)

Kéziratokat, szakkérdéseket és leveleket a szerkesztőség címére küldjük.

Az előfizetési és hirdetési ügyeket a kiadóhivatal intézi.

Előfizetési díj 1 évre belföldre 24.— Ft. külföldre 48.— Ft.

A hivatásos halászok (szövetkezeti és szakszervezeti tagok) és horgászok (MOHOSZ tagjai) valamint állami alkalmazottak és nyugdíjasok 50% kedvezményben részesülnek.

Postatakarékpénztári csekkszám: **10.094** HALÁSZAT szaklap, Budapest.

## *Szerkesztőbizottság:*

**Elnök: BORVENDEG ERNŐ DR.** miniszteri tanácsos,  
a magyar földművelésügyi minisztérium vízügyi főosztályának főnöke.

**Alelnök: Antos Zoltán** miniszteri tanácsos,  
a magyar földművelésügyi minisztérium vízgazdasági ügyosztályának vezetője.

*Tiszteletbeli elnök: RÉPÁSSY MIKLÓS* ny. államtitkár.

*Tagok:* Faragó Sándor felelős szerkesztő és felelős kiadó, a Balaton halászati felügyelője, Gaál Elemér műszaki tanácsos, az Országos Halászati Felügyelőség vezetője, Kóczán Lajos a Halászati Szövetkezeti Központ ügyvezető igazgatója, Maucha Rezső dr. egyetemi c. ny. rk. tanár, az Országos Halélettani és Szennyvízvizsgáló Kísérleti Intézet vezetője, Nádasdi Pál miniszteri osztályfőnök, a Magyar Állami Hal- és Nádgazdasági Üzemek ügyvezető igazgatója, Sivó Emil dr., a Magyar Tógazdaságok és Halkereskedelmi Részvénytársaság vezérigazgatója, ifj. Szabó Zoltán dr. kísérletügyi I. o. fővegyész, szerkesztő, Tatár László a Magyar Országos Horgászszövetség alelnöke.

---

## VARGA MIHÁLY

---

Szeged, Aradi-utca 4  
Telefon: 461. Sürgőncím: Kender.

Első magyar mechanikai  
hálógyár kenderkikészítő és  
kötélgyár.

Gyárt: haláshálókat minden méretben és szembőségben, komplett felszerelt húzóhálókat, emelő és dobóhálókat, varsákat, rákhálót, hal-tartó szákat, mindenfajta sporthálót, insléget, halászkötelet, stb. Eredeti norvég horgok.

---

# A magyar hal értékesítésének kérdése szövetkezeti szempontból

Írta: Kóczán Lajos

A „Halászat“ szept. 15-i számában dr. Sivó Emil részletes tanulmányban foglalkozott a magyar hal értékesítésével. Az illusztris szerző a halértékesítés kérdését főleg tógazdasági szempontból világítja meg, de a teljesen tárgyilagos mérlegeléshez e kérdés más szemszögű megvilágítása is szükséges.

Az ország szövetkezeti gazdálkodás alatt álló természetes vizeinek területe mintegy 100.000 kat. hold, ahol természetesen nincsen olyan mérvű haltermelés, mint a 20.000 kat. holdnyi tógazdaságokon, azonban a halértékesítés a szövetkezetek kispénzű halászaire szinte fontosabb, mint a tógazdasági. A 3 éves terv keretében haltermelésünk fokozatosan éri el a háború előtti nivót, a gondos gazdák tehát már most iparkodnak biztosítani a megfelelő felvevő piacot.

A tógazdák természetesen elsősorban exportra fektetnek súlyt, míg a halászati szövetkezetek legfontosabb feladata a belföldi piacok megszervezése, mert export nem is jöhet számításba. Sajnos a magyarországi halpiacot — régen is, most is — Budapest uralja. Szinte mondhatnók, hogy a magyarországi halkereskedelemnek az ütőere Budapesten van, Budapesttől függ a halárak alakulása. A szövetkezeteknél — az eddigi tapasztalatok szerint — általános volt az a tendencia, hogy halukat eladásra lehetőség szerint Budapestre küldték, mert ezzel azt remélték, hogy halukat jobb áron tudják értékesíteni. Azok a szövetkezetek, melyek az utóbbi időben a budapesti piacra küldték halukat, szomorúan tapasztalhatták, hogy bizony nem is olyan kedvező árat kaptak érte, mintha odahaza adták volna el.

A régi halászati statisztikai adatokat vizsgálgatva, világosan látható, hogy a magyarországi belföldi fogyasztás igen siralmas helyzetben van, ú. i. nem éri el az átlagos 1 kg-ot sem, a körülöttünk lévő államokban ugyanakkor a halfogyasztás ennek sokszorososa.

A mai hússzegény világban tehát kiváló propaganda alkalmunk van a halfogyasztás belföldi fokozására és emelésére. Felvetődhet a kérdés, hogy ezt a propagandát hogyan és miként hajtsuk végre. Magyarország térképére nézve látjuk, hogy a Duna és Tisza mellékágaikkal érhálózatként szelik keresztül az egész országot. Valamirevaló halfogyasztás eddig csak a folyóvizek mentén lévő községekben, városokban volt, azonban a folyóvizektől távolesó helységekből csak igen ritkán volt a lakosságnak arra alkalmuk, hogy halhoz jusson. A propagandát tehát elsősorban ezekre az elhanyagolt vidékekre kell kiterjeszteni.

A Halászati Szövetkezeti Központ több — halasvíztől távolesó — község és város közlélmézési hatóságához fordult ezért és majdnem kivétel nélkül mindenhol azt a választ kapta, hogy igenis van lehetőség kellő haleladásra. A Központ feldolgozta a beérkezett leveleket és értesítést küldött az illetékes vidéki helyiségekhez közel eső szövetkezeteknek, melyben kérte, hogy haladéktalanul vegyék fel a kapcsolatot a körzetükbe tartozó helyiségek közlélmézési hatóságaival. Értesülésünk szerint már több szövetkezet be is rendezkedett egyes vidéki városok és községek halellátására. Ezek a szövetkezetek bizony aligha küldenek fel majd halat Budapestre. **Elsőrendű köteleességünk**, — ha az értékesítési problémánkat véglegesen meg akarjuk oldani — **hogy elsősorban a halasvizektől távolesó magyar vidékekre és az ott élő magyar dolgozók halellátására gondolva szervezzük be őket felvevőkné és fogyasztóknak is.**

Az ideai aszályos és száraz évnek következményeit mérlegelve az ország húsellátása tekintetéből láthatjuk, hogy a nagymérvű takarmány hiány miatt, hústermelésünk nagyon vissza fog esni, hiszen a gazdák már az őszi folyamán kénytelenek lesznek piacra dobni még a tenyészállataikat is. Tavasszal minden bizonyonnal érezhetővé fog válni a hússzegénység. Tehát itt az ideje annak — mint legjobb alkalom —, hogy a halfogyasztás népszerűsítésével a halászati szövetkezetek megkezdjék azt a nagy munkát, ami számukra a piacot biztosítani fogja.

A halértékesítés helyes megoldása bizony szövetkezeteink legnagyobb és legégetőbb kérdése, hiszen minden lehető meg kell tenniük gazdasági helyzetük megszilárdítása és tagjaik megélhetésének biztosítása érdekében.

A szövetkezetek helyes gazdasági működésének igen fontos tényezői: a számszámok, a jégvermek és haltároló bárkák. Tudjuk nagyon jól, hogy a szállítással szorosan összefügg, szinte létkérdés, a jég biztosítása is. Láttuk — különösen a nyári hónapokban —, hogy csak azoknak a szövetkezeteknek halai érkeztek meg frissen a rendeltetési helyeikre, melyek jégelték voltak. Nem tudom eléggé hangsúlyozni, hogy mennyire fontos a téli hónapokban — az amúgy is nagyon gyenge halászati időben —

a jég gyűjtése. Ezúton hívom fel tehát a szövetkezetek figyelmét arra, hogy idejében gondoskodjanak jég gyűjtéséről és tárolásáról minden alkalmat kihasználva.

A másik fontos kérdés a bárkák kérdése. Most, mikor a víz hőmérséklete már kezd hidegebbre fordulni, tárolás a bárkában igen előnyössé válik, ú. i. a szövetkezetek nem kényserülnek egyszerre nagyobb mennyiségű halat a piacra dobni, hanem a piac felvevőképességéhez mérten tudják arányosítani az eladásra kerülő halakat, miáltal a halárakban nem következhetik be majd nagymérvű csökkenés. Örömmel állapíthatom itt meg, hogy a szövetkezetek javarészenek van már jégverme és számos haltároló bárkája is. A legtöbb szövetkezet e célra fordította legelső beruházásait.

Fokozzuk tehát munkánkat, használjuk fel a mostani hússzegény időket a hal-fogyasztás népszerűsítésére és így halainkat lehetőleg szövetkezeti környezetünkben lévő vidéki piacokon bocsássuk áruba. Meggyőződésem, hogy szövetkezeteink ezirányú fáradozásait siker koronázza és munkája megtermi majd a maga gyümölcsét.

## A természetes vizek és a mesterséges halastavak termelőképességéről

Írta:

Dr. Maucha Rezső

A halhústermelés céltudatos irányításának egyik legfontosabb előfeltétele a természetes vizek és halastavak **termelőképességének**, vagy más szóval, **természetes hozamának** pontos ismerete. Sajnos, be kell vallanunk, hogy a gyakorlatban ma még e tekintetben csak a sötétben való tapogatódzásnál tartunk, mert az őszi lehalászaskor igen sokszor ér bennünket szomorú vagy örvendetes meglepetés. A gyakorlatban használatos eljárásokkal ugyanis a természetes hozam szabatos megállapítása bizonytalan, mert ezek az eljárások az itt közrejátszó számos tényezőt nem veszik maradék nélkül figyelembe, tehát többé-kevésbbé egyoldalú következtetések.

A tudományos kutatás terén azonban ma már számottevő, elméletileg megalapozott és kísérletileg is ellenőrzött eredmény áll rendelkezésre, melyekkel a vizek termelőképességét kellő szabatossággal állapíthatjuk meg, mert ma már egyszerű kémiai és biológiai vizsgálattal meg tudjuk határozni, hogy vajjon valamely víz, — legyen az természetes vízfolyás, tó, vagy mesterséges halastó, — **jól termő** (eutrof), avagy **kevésbé jól termő** (oligotrof), sőt megbízható határértékekkel is jellemezhetjük egyes vízféleségek és halastavak termelőképességének fokozatát. Ez azonban gyakorlati célokra még nem elégséges, mert a halásznak és tógazdának olyan számadatra van szüksége, amely őt a területegységre vonatkoztatott természetes úton elérhető évi halhústermelés súlymennyiségeről tájékoztatja. Az elméleti és kísérleti úton eddigelőt elért eredmények azzal a reménnyel kecsegtetnek, hogy belátható időn belül ez is megvalósul, ehhez azonban olyan gyakorlati irányú kísérletek szükségesek, melyek az elméleti úton kapott eredményeket ültetik át a gyakorlatba, különösen áll ez a halastavakra, ahol véleményünk szerint e tekintetben már a legközelebbi jövőben kézzelfogható eredmények is várhatók. Ez kísérleti tógazdaságokban történhetik.

A szóbanforgó tudományos kutatások elméleti alapjaival e helyütt részletesen nem foglalkozhatunk, mert az igen széleskörű természettudományi előképzettséget tételez fel és sokkal elvontabb semhogy egy népszerű cikk anyagául szolgálhatna. Ezekkel a kérdésekkel az **elméleti limnológia** (édesvíz-tudomány) foglalkozik, amely tudomány a legutóbbi évtizedekben nagy lépésekkel vitte előbbre ezirányú tudásunkat, amennyiben annak egyik ágazata, a **termelésbiológia** e kérdés megoldását tűzte ki feladatául. A termelésbiológia abból az igen nagy fontosságú megismerésből indul ki, amely szerint minden vízfelhalmozódás, legyen az természetes vagy mesterséges tó, patak vagy folyó, időszakos pocsolya, vagy csak egy csepp víz, önmagában egy magasabbrendű biológiai egységet képvisel, melyen belül a különböző természeti tényezők egymást egyszüllyben tartani törekcsenek. Ennek az ingázó egyszüllynek törvényszerűségeiből mármost következtetést vonhatunk az egyes vizek termelőképességére.

Minden gyakorlati tógazda tudja, hogy például tavának természetes hozama szoros kapcsolatban áll a meder talajának minőségével. Általában a mezőgazdaságilag jobb talajok tógazdasági terméshozama is jobb, mint a silány talajon létesült halastavaké. Ennek oka az, hogy a vízben élő szervezetek, tehát a vízi növényzet (elsősorban a növényi plankton) a vizekben fontos szerepet játszó baktériumok, ázálék állatok, állati plankton, fenékfauna, halak, stb. egy szóval az életközösség (biocönózis) és a talaj közötti kapcsolatot létesítő víz a jobb talajból

több hasznosítható táplálóanyagot old ki, mint a silány talajból. Ebből következik, hogy már a víz kémiai összetételéből, — ami a talaj függvénye, — következtetést vonhatunk valamely víz termelőképességére. Miként azt a tudományos kísérletek megmutatták és elméleti megfontolások is alátámasztották, e tekintetben elsősorban a víz hasznosítható széndioxid-tartalmának van döntő szerepe, mert tudjuk, hogy a halak testét is felépítő szervesanyagok **túlnyomórészt** szénből állanak (50—75%), amelyeket a termelők fényenergia felhasználásával a vízben kisebb-nagyobb mennyiségben mindig jelenlevő ú. n. **hasznosítható széndioxidból** és **vízből** építenek fel. Messze vezetne, ha itt a hasznosítható széndioxiddal, annak eredetével részletesen foglalkoznánk, csupán azt óhajtjuk megemlíteni, hogy az szoros kapcsolatban áll a víz sótartalmával, elsősorban annak kalcium, — illetőleg magnézium — és nátriumhidrokarbonát tartalmával, mely sokat a víz a talajból oldja ki. A tudományos vizsgálatok arra az eredményre vezettek, hogy ma már a természetes vizek és velük karöltve a mesterséges halastavak is, a víz sótartalmának minősége, tehát a víz kémiai összetétele alapján olyan típusokba sorolhatók, melyek a termelőképesség fokozatát is kifejezésre juttatják. Ezen az alapon számadatokkal jellemezhető az egyes vizek termelőképességei. Ez azonban a jellemzőit még nem elégíti ki, gyakorlati irányú kísérletek feladata, hogy az így kapott számértékeket holdankinti halhúshozamra, vagyis a természetes hozam gyakorlatban használatos mértékességére való átszámítást el tudjuk végezni.

A limnológia azonban nemcsak a víz kémiai összetétele alapján, hanem más oldalról, nevezetesen biológiai úton is iparkodik ezt a kérdést valami úton-módon a gyakorlati célnak megfelelően megoldani. Régi megfigyelés, hogy a roszszultermő és jóltermő vizek életközösségének minőségi (kvalitatív) összetétele nagyon eltérő. Ez közönségesen fejezve ki magunkat azt jelenti, hogy valamely vízféleségben az egymás mellett élő szervezetek minőségéből következtetést vonhatunk az illető víz jóltermő, avagy kevésbé jóltermő voltára. Például a jóltermő vizek iszapjában a **Chironomus** nembe tartozó árvaszunyogok vörös színű lárváit találhatjuk nagy mennyiségben, ellenben a kevésbé jóltermő vizekben a **Tanytarsus** nembe sorolt, zöldessárga színű árvaszunyog-lárvák fordulnak elő. Míg a jóltermő vizekre általában fajokban szegény, de egyedekben igen gazdag életközösség jellemző, addig a kevésbé jóltermő vizek fajra nézve rendkívül változatos, egyedszám tekintetében azonban igen szegény állatvilágot (faunát) tartalmaznak. Ez azonban a vizek termelőképességének csak minőségi (kvalitatív) elbírálását teszi lehetővé, csak arra alkalmas, hogy adott (konkrét) esetben megmondjuk azt, hogy ez vagy az a tő jóltermő, a másik roszszultermő, mert a benne élő szervezetek minősége erre utal, a természetes hozam nagyságára vonatkozóan azonban semminemű tájékoztatást nem nyújt.

Hogy mennyiségi (kvantitatív), tehát számszerűleg is kifejezhető adatokkal legyen a vizek termelőképessége jellemezhető, megpróbálkoztak a vízben élő termelők (elsősorban a növényi plankton, fitoplankton, vagy nannoplankton), továbbá az állati plankton, a fenéka fauna, stb. mennyiségének megállapítása útján a vizek termelőképességére következtetni. E célból megszámozták, hogy egységnyi víztérfogatban mennyi növényi vagy állati planktonlény él, illetőleg, hogy a fenék területességére vonatkozottva hány darab **Chironomus** láva számolható meg. Általában használatosak ma azok a módszerek, melyek a planktonhálával összegyűjthető állati plankton térfogatmennyiségének adott vízmennyiségre (50 liter) vonatkoztatott értékéből iparkodnak a halastavak termelőképességéről felvilágosítást nyújtani. Történtek kísérletek arra nézve is, hogy az életközösség egyes csoportjának (hínárfélék, növényi plankton, állati plankton, fenéka fauna, stb.) súlymennyiségét határozták meg e célból. Be kell azonban látnunk, hogy mindezek az eljárások, ha el is tekintünk azok igen nagy kísérleti hibáitól, elvileg sem alkalmasak a termelőképesség megállapítására, mert tulajdonképpen nem a termelést mérik, hanem csak a vízben egy időpontban jelenlevő termelők, vagy fogyasztók mennyiségét adják meg, ez pedig nem egyértelmű a termeléssel, mert ez az érték a mindenkori egyensúlyi állapot ingadozásainak megfelelően állandóan változik.

**Ha valamely víz termelőképességét óhajtjuk megállapítani, az időegységre vonatkoztatott termelés mértékét kell megismernünk.** Ez rendkívül nehéz feladat, mert a termelés igen sok tényezőtől függ. Elsősorban a napfénynek a vízben való intenzitásától és a víz hőmérsékletétől, de függ a hasznosítható széndioxid feloldott mennyiségétől és számos egyéb tényezőtől is. Kétségtelen, hogy mind a természetes vizek, mind a mesterséges halastavak főtermelői, a fitoplanktonalgák. Ezek **tipikus vízi szervezetek**, erre vall egész szervezetségük, elsősorban kicsiny testmértékük, ami lehetővé teszi, hogy kizárólag a vízből éljenek meg. Onnan veszik fel a hasznosítható széndioxidot és egyéb szükséges anyagokat is, amelyek a szerves vegyületek

felépítéséhez kellene. Elméleti megfontolásokból következik, hogy ezek a mikroszkópos kicsinységű, átlagosan 14 mikron (1 mikron = 1/1000 mm) testátmérőjű lények éppen kicsiny testméreteik folytán, képesek a széndioxidot az asszimiláció mértékének megfelelő mennyiségben felvenni és ezzel a szervesanyag termelésének folytonosságát biztosítani. Ezért a fitoplanktonalgák termelése mennyiségileg lényegesen túlszárnyalja a magasabbrendű vizinövényzetét. **Ha tehát a fitoplanktonalgák termelésének mértékét határozzuk meg, a vizek termelőképességének valódi értékéhez igen közelálló eredményhez jutunk.**

Az erre vonatkozó kísérletek arra az eredményre vezettek, hogy egyetlen fitoplanktonlény átlagban 25 billiomod milligramm oxigén szabadá tétele közben, 21 billiomod mg keményítővel egyenértékű szervesanyagot termel **másodpercenként optimális fényintenzitáción**, miközben 38 billiomod méterkilogramm, vagyis 90 billiomod grammkalóriával egyenértékű fényenergiát halmoz fel potenciális energia alakjában testében. Első pillanatra ezek a számok talán rendkívül kicsinyeknek tűnnek fel, de ha meggondoljuk, hogy a tavak vize köbcentiméterenkint sok ezer (pl. a **Velencei tóban Unger Emil** szerint 150,000—300,000) fitoplanktonlényt tartalmazhat és ha ezen az alapon végzünk becslő számításokat, arra az eredményre jutunk, hogy évenként egy katasztrális holdon **több tonna** szervesanyag termeléséről van itt szó, pedig a termelés csak napfény jelenlétében, a nappali órákban megy végbe, amikor nem mindig optimális a fényerősség.

Természetesen ez a sok szervesanyag nem válik mind halhússá, már csak azért sem, mert a halak a vízben élő szervezetek összességének csak kicsiny hányadát teszik ki. A fitoplanktontól termelt szervesanyagok pedig addig, amíg halhússá válnak többszöri átalakuláson esnek át. A növényektől termelt szervesanyagok tekintélyes része a vízi-élettérre nézve veszendőbe is megy, amennyiben az a vízben kifejlődő rovarokkal (szunyoglárvák, szitakötők, stb.) békákkal kivándorol a vízből, továbbá a vízimadarak és egyéb vízmenti állatok táplálékává lesz. Másik, nagyobb része, a többi vízfogyasztó (csigák, kagylók, rákok, stb.) testének felépítésében vesz részt.

A növényi plankton szervesanyag-termelésének megmérése alapján tehát a vizek termelőképességét kielégítő pontossággal fejezhetjük ki számszerű adatokkal, az ekként kapott számok azonban a gyakorlati igényeket csak akkor elégíthetik ki, ha majd az ezen az alapon végzendő további kísérletek folyamán megállapíthatjuk, hogy **átlagosan mekkora hányada válik ennek az igen nagymérvű termelésnek halhússá?** Ez kísérleti úton kétségkívül előbb-utóbb sikerülni is fog, mert a vízben élő szervezetek életfolyamatai között törvényszerű egyensúlyhelyzet áll fenn, ami meg szabja hogy a termelt szervesanyagok mennyisége minő arányban oszlik meg az életközösséget összetevő egyes állatcsoportok között.

A kísérleti tőgazdaságokban végzendő kutatómunka feladata lesz ennek a fontos kérdésnek megoldása és akkor majd abban a helyzetben leszünk, hogy részint a víz kémiai vizsgálata, részint pedig a fitoplankton lények számlálása alapján, egyszerű módon kapott szabatos szám adatokkal állapíthatjuk meg a természetes vizek és halastavak természetes hozamát.

*Adja Isten, hogy ez mielőbb valósággá is váljék!*

## KÉRDÉSEK — FELELETEK

**KÉRDÉS:** Lehet-e a vadgesztenyét haeltetésre felhasználni?

**FELELET:** A vadgesztenyét eddig bizony legfeljebb csak szarvas etetésére szokták minálunk használni. Pedig ez a gyümölcs keményítőben és fehérjében, tehát a mi a tápérték szempontjából döntő, gazdag s elég nagy mennyiségben volna is gyűjthető. Takarmányul való felhasználását legfőképpen keserősége akadályozza. De ettől könnyű megszabadítani. A magvakat össze kell zúzni és 1%-os hamuzsír-oldattal, utána pedig tiszta vízzel felfőzni s a levét leönteni: ily módon a pép megszabadul a keserű íztől, szárítással konzerválható és kitűnő takarmányanyag. Az érett vadgesztenye átlagban 42% keményítőt, 9% cukrot, 5% nyers proteint és 2.5% olajat tartalmaz. A haeltetésre nálunk annyira használt tengeri 10.1% nyers proteint tartalmaz és 68.6% szénhidrátot. Ha azonban kétszer annyi volna is csak a vadgesztenyéből egyenértékű vele, mégis kifizethetné magát az azzal való etetés, mert hiszen a nyers magvakhoz úgyszólván ingyen lehet hozzájutni. Nagyon érdemes volna tehát próbát tenni vele s megtudni, mibe kerül a keserőségétől való megfosztás, mert véleményünk szerint a nélkül aligha izlenék a halaknak, illetőleg a pontyoknak, mert bizonyára csak azokra gondolt kérdésében.

## Hozzászólás a „Fogas” kérdéshez

Id. Zimmer Ferenc a Halászat szeptemberi számában azt a kérdést vetette fel, nem kellene-e a földművelésügyi miniszternek revízió alá venni a Balatoni Halászati Társulat régebbi felterjesztésére adott azon elutasító határozatát, mely szerint nem járulhat hozzá, hogy a „fogas” elnevezés kizárólag a Balatonban tenyésző fogassüllőre legyen alkalmazható.

Az akkori miniszter e kérelmet elutasította. Megállapította, hogy a balatoni fogassüllő nem külön halfajta, hanem a „*Lucioperca sandra Cuv.*” Balatonban élő másfél kilogrammosnál nagyobb példánya, s az nemcsak a Balatonban, hanem számos más hazai és külföldi vízben sokfelé tenyészik, s a különböző vizekben tenyésző példányokat egymástól nem lehet megkülönböztetni.

Véleményem szerint a kérdést kétféle szempontból kell elbírálni: tudományos és gazdasági szempontból.

**Tudományos szempontból** az akkori miniszternek tökéletesen igaza volt, s megállapításai ma is száz százalékosan helytállóak. Tudományos szempontból a balatoni, dunai, volgai, vagy akár a tógazdaságokban tenyésztett fogassüllő között semmiféle különbséget nem lehet megállapítani. Természetesen szín és íz tekintetében van különbség, épp úgy, mint ahogy bármilyen halfajtának a különböző típusú vizekben fellelhető egyedei is különböznek színezés és íz tekintetében. Ez azonban a fajta tökéletes azonosságát a legkevésbé sem befolyásolhatja. A dunai süllő épp oly kevésbé érezheti magát megtiszteltnek, ha fogasnak nevezik, mint ahogy a balatoni fogasnak sincs oka panaszra, ha valaki süllő névvel illeti. Id. Zimmer Ferenc azon érve, hogy az osztrák és német halászati szakemberek egybehangzóan kijelentik, hogy náluk *Schill*-t, *Zander*-t és *Hechtbarsch*-ot fogtak csak, de sohasem fogast, sőt a magyar folyami halász is mindig süllőt fogott és a haltenyésztő is süllőt tenyésztett és nem fogast, a legkevésbé nem ingathatják meg a fentiek igazságát, részint azért nem, mert a németek ritkán ismerik egy bizonyos halfajta magyar nevét, másrészt pedig az a tény, hogy pl. a bajaiak a sügért (*Perca fluviatilis L.*) „b a n d á r”-nak nevezik, legkevésbé sem változtatja meg azon tényt, hogy a sügér és bandár ugyanannak a halfajtának vidékenkénti más elnevezése.

De nézzük a kérdést **gazdasági szempontból** is. Nem kétséges, hogy érdekünk minőségi árut termelni, s azt márkázott elnevezéssel exportálni. Érdeklünk megakadályozni azt is, hogy márkás minőségű áruunk hírnevét silányabb minőségű áru ne rontsa le.

Ha azonban a gyakorlati lehetőségeket nézzük, meg kell állapítanunk, hogy külföldi vonatkozásban nem akadályozhatjuk meg, hogy egyes külföldi cégek „fogas” néven silányabb minőségű halféleségeket hozzanak forgalomba. Legfeljebb csak azt volna módunkban megakadályozni, hogy magyar származású, gyengébb minőségű hal exportáltassék „fogas” elnevezéssel. Erre azonban a magyar államnak lehetősége van a nélkül is, hogy erőszakot kövessen el a tudományos igazságon.

Így tehát id. Zimmer Ferenc javaslata gazdasági vonalon sem időszerű.

A „fogas” kérdéssel is úgy vagyunk, mint mindazokkal a kérdésekkel, melyek végleges megoldásánál, rendezésénél a dolog lényegét figyelmen kívül hagyva, szándékosan mellékvágányokon iparkodtak döntést elérni, így a tények tisztázása helyett irreális utakon kétes értékű, minduntalan nehézségeket támasztó, zavartkeltő eredményekhez jutottak. Ha a Balatoni Halászati Társulat annakidején nem „fogas”, hanem „Balatoni fogas” néven igyekezett volna a balatoni fogasnak világhírnevet biztosítani, akkor sohasem merült volna fel annak a lehetősége, hogy a balatoni fogast, a dunai, Velencei tavi, volgai, vagy a tógazdasági fogas-konkurrenciától közgazgatási beavatkozással kelljen valaha is megvédeni.

Antos Zoltán

---

**Az Ohridi-tó halfogása áprilisban.** 192.000 kg halat fogtak az ohridi tóban az ottani halászszövetkezet tagjai. A háború előtti időben ezek a szegény emberek teljesen ki voltak szolgáltatva a spekulánsok kénye-kedvének. Most már el vannak látva impregnált ruhával és csizmával is. A szövetkezetnek 208 tagja van Ohrid-ből, Trpezica-ból és Pestana-ból. Az állam segíti őket és ennek eredményeképpen hozzájuthattak a hálókötéshez szükséges anyagokhoz. Azelőtt egy motring cérmaért öt kg pisztrángot adtak, most kilenc motringot kapnak egy kilóért. A szövetkezet megta-  
karított pénzéből 120.000 dinárért fagyasztót állítottak be, 200.000 dinárért pedig kender-kötelet és zsineget vásároltak. A szomszédos Dojnarski-tó halásza, belátva a szövetkezet előnyeit, szintén megtették az előkészületeket a szövetkezet megalapítására. (Politika, 1947. április 13.)

(s. g.)

# Halászati szövetkezeteink működése

Írta:

Sik Jenő

igazgató főmérnök, halászati felügyelő

A természetes vizeken való halászat, mint jelentős fogyasztási értékeket termelő tevékenység, a nemzeti közgazdaságnak fontos része. Hazánkban éppen olyan nagy történelmi múltja van, mint a vadászatnak, hiszen őseink az állattartáson kívül elsősorban vadászattal és halászattal foglalkoztak. Ez a magyarázata annak az anyagi érdekeken túlmenő, sőt azzal sokszor ellentétbe kerülő, szinte szenvedélyes érdeklődésnek, amit folyómenti népünk a halászat iránt ma is tanúsít. A Kárpátmedence nagy kiterjedésű folyórendszere, amelynek árvizei évente hatalmas területeket borítottak el, valóban igazi paradicsoma volt a különböző értékes halfajoknak.

A Széchenyi István kezdeményezésére 100 évvel ezelőtt megindult árvízmentesítési és folyószabályozási munkálatok fokozatosan több mint 4 millió kat. hold földet vontak ki a vizek időszakos uralma alól és hódítottak meg a mezőgazdasági termelésnek. Ez az emberi megélhetés és kulturális haladás szempontjából óriási jelentőségű, világszerte második honfoglalásnak elismert hatalmas munka azonban sajnos a halállomány rohamos csökkenését vonta maga után, különösen a Tiszán, mert az átvágásokkal erősen megrövidített és a védőtöltesek által nagy ártereitől megfosztott szűk folyómederben a halak természetes életkörülményei a táplálkozás és szaporodás tekintetében nagyon megromlottak.

Amíg az egykori feljegyzések szerint Árpád-házi királyaink idején a dömösi kolostor konyhájára egyetlen halásztelep zsákmányának egyhetede-egytizede révén évi 100 mázsánál nagyobb halmennyiség került, addig a múlt század végén a hal-fogyasztás már luxusszámba ment és számtalan ősi halászcsalád volt kénytelen öröklött foglalkozását mással felcserélni.

Ilyen körülmények között a kormány kényszerítve volt az egyre csökkenő halállomány megmentése érdekében a halászat kérdésével törvényhozásilag foglalkozni és hosszás, gondos előtanulmányozások után végre megszülethetett az 1888. évi XIX. t. c. az ú. n. Halászati Törvény, majd 37 éves tapasztalatok felhasználásával az 1925. évi XLIII. t. c., valamint a földművelésügyi miniszternek utóbbi végrehajtása tárgyában kiadott 9500/1926. számú rendelete.

Ezek a törvények a magántulajdon sérthetlenségének elvén épültek fel, mely szerint a halászat joga a földtulajdon elválaszthatatlan tartozékát képezi és a meder tulajdonát illeti, továbbá azon a felismerésen, hogy az okszerű halgazdálkodás csak hosszabb, egységes folyószakaszokon, tehát a jogtulajdonosokból önkéntesen, vagy kényszer útján alakult halászati társulatok útján folytatható.

Az említett törvények és később a szükséghez mérten kiadott rendeletek valóban beváltották a hozzájuk fűzött reményeket. A folyóvizek szűkebb térre szorult halászata céltudatos állami támogatással ismét fejlődésnek indult és 1914-ig 93 halászati társulat alakult meg 296.720 kat. hold vízterülettel, melyből a trianoni békeszerződés után 42 maradt meg kerekén 200.000 kat. hold vízterülettel és az évi termelési eredmény 42—45.000 mázsa volt. 1930. évi halkivitelünk mennyisége (a halastavak eredményével együtt) 20.191 mázsát tett ki 3.226.000 P értékben, ami külkereskedelmi mérlegünk szempontjából is figyelemreméltó tétel.

Ezzel a látszólag szép eredménnyel szemben azonban a tárgyilagos kritikus már akkor is a legnagyobb megdöbbenéssel volt kénytelen megállapítani, hogy a belföldön az évenkénti és fejenkénti átlagfogyasztás mindössze 0.60 kg volt és még Budapesten és Szegeden is alig érte el a 2.00 kg-ot. Mennyire eltörpül ez a fogyasztás a németországi 15-os és az angliai 22.50 kg-os fejadag mellett és szomorú fényt vetve elhanyagolt népelelmezésünkre, rávilágít arra is, hogy a halászokon kívül nálunk hal csak a gazdagok asztalára juthatott.

A halászati jogot a halászati társulatok többnyire üzemszakaszként való bérbeadás útján értékesítették. E ponton látjuk a legnagyobb, a legkirívóbb ellentmondást a közösség érdekeivel. A tőkeerős bérlők ugyanis a halászatot többnyire spekulatív üzletnek tekintették, a régi gyakorlott halászokat egyszerű bérmunkásokként alkalmazták, nem sokat törődtek a halászat fejlesztésével, de annál többet az általuk fizetett bérösszegeből kihúzható minél nagyobb és minél gyorsabb haszonnal. Pontosan ugyanaz a jelenség ez, mint a földhasznosbérllők kiuzsorázó működése a rövidlejáratú ingatlan bérleteken. Ilyen körülmények között a legtöbb halászati társulat csak tengődött, bér-bevétele ráment az elkerülhetetlen adminisztrációra, a halászat így sem a halászoknak, sem a jogtulajdonosnak, sem a közgazdaságnak nem nyújtott megfelelő hasznot, az elért eredmény egy része a közvetítő kereskedelem, legnagyobb része pedig a bérlők zse-



bébe vándorolt, akik a 200.000 kat. holdnyi vízterület munka nélküli jövedelméért 4.5 millió kg hal termelése mellett mindössze 350.000 P bért fizettek.

Az emberi közösség, a széles néprétegek érdekeit az egyéni érdekek fölé helyező új, demokratikus világrendben a mások kárára elért aránytalanul nagy, munkanélküli jövedelem szerzés semmivel se indokolható és az a törvényes állapot, mely ezt elősegíti, fenn nem tartható. Ezért a földművelésügyi miniszter úr előkészítése alapján kiadott 6700/1945. M. E. sz. kormányrendelet a magyar halászat eddigi rendjét gyökeresen megváltoztatta és jövőjét új, demokratikus, de fejlődésképes alapokra helyezte. A változás lényegileg három irányú:

1. A halászati jognak elválasztása a parti birtok, illetve a meder tulajdonjától. A rendelet 2. §-a ugyanis kimondja, hogy minden természetes víz halászati joga az államra száll át. Ez az intézkedés egyenes következménye a földbirtokreformnak, mert a felosztott nagybirtokok helyén keletkezett számtalan törpe partibirtokos a halászati jogát semmiféle formában nem tudná észszerűen és hasznosíthatóan értékesíteni. A társulatok amúgy is kicsiny bérjövödelmét teljesen felémésztené a szétosztással járó körülményes adminisztráció és abból haltenyészési, fejlesztési célra, valamint az apró jogtulajdonosok részére semmi sem maradna. Megint csak az állam lenne kénytelen a halászatot más úton szerzett bevételeiből támogatni a nélkül, hogy ebből a legcsekélyebb közvetlen haszna volna. Az ilyen támogatás ismét egyedül a bérlő javát szolgálná. Ezért igazságosnak kell tartanunk azt az elvet, hogy az állam az elkobzott és megváltott birtokok halászati jogát kártalanítás nélkül, a többiét pedig később megállapítandó mértékű kártalanítás mellett átveszi; ezentúl nem csak felügyeli és ellenőrzi, hanem maga szervezi meg a halászatot s ezáltal olyan közvetlen bevételekhez jut, amelyekből a további céltudatos fejlesztés költségeit fedezheti.

2. A halászati társulatok megszűnnek. Ez természetes következménye a parti birtokosi halászati jog átvételének, mert ezáltal megszűnnek a társulatot alkotó elemek. Egyidejűleg felbomlik az a sok esetben hátrányos jogviszony is, mely eddig a Társulat és a bérlő között, minden esetben szinte kizárólag az utóbbi javára és érdekében fennállott.

3. Az állam a birtokába jutott halászati jogot maga is gyakorolhatja, vagy bérbeadás útján értékesíti. Ha árverést hirdetne és a vizet ismét a legtöbbet ígérő tőkés vállalkozónak adhatná ki, akkor a kérdésnek éppen a legfájóbb, legsérlemesebb pontja maradt volna a régiben és az ősi, tősgyökeres halászcsaládok tagjai továbbra is rosszülzetett bérmunkások maradnának. Ezért a rendelet 4. §-a úgy intézkedik, hogy a halászati jog kisebb kivételektől eltekintve csak hivatásos halászoknak illetve egészen, vagy túlnyomórészt ezekből alakult halászati szövetkezeteknek adható bérbe.

(Folyt. köv.)

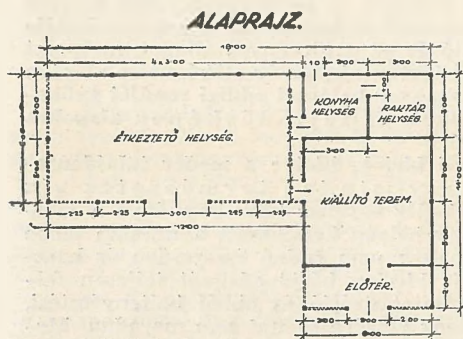
## HIRSCH GÉZA

A magyar halászat tartozik koszorúját letenni egy sírra, melyet 1944 júniusában ásott a gonoszság. A koszorú legyen olyan szerény, mint amilyen a halott volt életében. Mert szerény volt életvitelében és keveset szerepelt a fórumon, de nem ismert szerénységet a munkában. Nem voltak szerények azok a sikerek sem, amelyek működését koronázták. Mint a Magyar Tőgazdaságok r. t. első vezérigazgatója és 25 éven keresztül vezetője, vállalatán át európai tényezővé tette a magyar haltenyészést. Az ő nevéhez fűződik számos tőgazdaság tervezése és megépítése, és a magyar halexport fellendítésének gazdaságilag komoly alkotó munkája. A vállalatnál munkáját mintegy 1.400 holdon való gazdálkodással kezdte és működésének eredményeképp, kényszerű távozásakor 7.500 hold kiterjedésű tőgazdaságra növelte azt a területet, amelyen mindenütt a gazdaságilag elképzelhető legokoszerűbb haltenyészés folyt. Megteremtette saját vállalat létesítésével a magyar hal exportját Lengyelországba és hét németországi fióktelepen keresztül biztosította annak piacát Közép-Európában. Szoros együttműködést létesített 3.000 kat. hold jugoszláv tőgazdasági területtel, amivel az észszerű értékesítést szabályozta. Mint úttörő édesapjának fia, már gyermekkorától kezdve a haltenyészésben nőtt fel és mérnöki képezésének megszerzése után egész életét és nem mindennapi képességeit ennek a célnak szolgálatába állította. Munkájának legszembeötlőbb jellemvonása a gazdaságosság elvének érvényesítése volt egész munkaterületén és sikereit nem kicsinyes aprólékoságnak, hanem pártját ritkító gazdasági és üzemi ötletgazdaságának köszönhetette.

Nem szerzett rangot, nem gyűjtött vagyont. Ez nem is érdekelte. De örök emléket állított magának működésének eredményében és munkatársai szívében, akik közül szabadon alulírott szerény tanítványának a maga és még életben lévő barátai nevében ezzel a néhány sorral kegyeletét lerónia.

Dr. Sivó Emil

## Az Őszi Vásár halászati vonatkozásai



1. ábra

A Kereskedelmi Minisztérium fennhatósága alá tartozó Kiállítási Központ rendezésében megtartott Őszi Vásáron a Földművelésügyi Minisztérium is részt vett. Tárcánk egyes kiállító ügyosztályai mezőgazdasági és ipari termékeiket a Vásár vezetőségének hozzájárulásával a Jáki kápolna melletti árka-dos részben



2. kép

mutatták be. E kijelölt hely azonban nem felelt meg egy mutató és csabító halászati pavilon elhelyezésére, ezért azután alkalmas területet kellett keresni. E célra a Vásár Vezetősége a Mezőgazdasági Múzeum mögötti nagyrészt még romokkal takart területet jelölte ki ügyosztályunk részére.

Itt kellett felépítenünk egy olyan halászati pavilont, mely egyrészt a hazai halgazdaságaink és halászati szövetkezeteink részvételét kívánta szemléltetni az újjáépítésben, másrészt propagálni kívánta a nádnak, mint építőanyagának gyakorlati felhasználását, végül és nem utolsó sorban, a halnak, mint elsőrendű népélelmezési cikknek a fogyasztás útján való népszerűsítését is szolgálni kívánta. E szempontok mellett készült a halászati pavilon terve és annak alapján kivitelezése.

A halászati pavilon méretezését és belső elrendezését az 1:150 méterarányú alaprajz szemlélteti (lásd 1. ábra). A méretekből megállapítható, hogy az ú. n. kiállítási terem méretei aránylag minimálisak, ugyanis a rendelkezésünkre álló kiállítási anyag nem kívánt nagyobb területet, de egyébként is igyekeztünk a halfogyasztás emelésére és annak kellő propagandájára súlyt fektetni.

Az épület ideiglenes jellege, a költségek csökkentése és az Állami Hal- és Nád-gazdasági Üzemek készítette nád-paló-nak, mint elsőrangú építőanyag-nak kellő propagandája végett a pavilonunk elkészítésénél kizárólag faragott fát, nád-lemezeket és kéve nádat használtunk fel. A pavilonunk szerkezetileg ékes bizonyítéka volt annak, hogy az Üzemek nád-gyártmányai kiválóan alkalmazhatók. A préselt nádlemezek falazati és tetőfedő

### BALATONI TÖRTÉNET

Nagyon ismeretes, hogy a balatonmenti falvak lakossága ősi jogot formált az orvhalászathoz. Valóságos előjegyzési naptárral dolgoztak, amelyben a ponty ívási ideje fel volt jegyezve. Aztán figyelőket, rendszerint gyermekeket állítottak a víz mellé, hogy jelentsék idejében, ha a nagy esemény valahol bekövetkezik. Állítólag egy ilyen jelentés beérkeztekor hagyták ott az ájtatos hívők a templomban a papot prédikálás közben.

Igaz-e? nem-e? nem tudjuk, de az alábbi történet hiteles.

A tabi járás egykori főbírája orvhalászati kihágásokat tárgyalt. Sokan voltak a delikvensenek, ezért úgy intézte, hogy kihallgatja valamennyit, aztán hozza meg az ítéleteket. Egymás után vette őket elő. Amikor eggyel-eggyel elkészült, kiküldte: várja meg odakint az ítéletet, mert azt később hirdeti ki.

Mikor egy kőröshegyi legényre került a sor, az kérésre fogta a dolgot:

- Alássan kérem! tessék nekem most kihirdetni.
- Hát aztán miért? — kérdi a főbíró.
- Igen sürgős dolgom van.
- Mi az a sürgős dolog?
- Ívik a ponty!

anyagként kerültek beépítésre, de mint kerítés is beváltak.

Pavilonunk építése mintegy 7 napot vett igénybe.

A kiállító terembe az állami tulajdonba került tógazdaságokra, nádasokra

Országos Halászati Felügyelőség készítette.

Az Őszi Vásáron nagy sikernek örvendett a pavilonunk HALÁSZCSÁRDÁJA Mindíg zsúfolásig volt megtelve. A Halászati Szövetkezeti Központ és a MÁV



3. kép

és természetes vizekre, valamint a halászati szövetkezetek működésére vonatkozó adatok szemléltető képei nyertek elhelyezést a halászháló és egyéb eszközök konzerválásának mikéntjéért vonatkozó gyakorlati jellegű képsorozattal együtt. Ugyancsak ide került néhány cég halász- és horgászfelszerelés gyűjteménye is (lásd 2. és 3. kép).

A kiállítási anyag szemléltető ábráit az



4. kép

Konzum Szövetkezet minden igyekezettel azon volt, hogy minél nagyobb és eredményesebb propagandát fejtsenek ki a halfogyasztás emelése és a magyaros halétek népszerűsítése érdekében (lásd 4. kép).

A Halászcserda híre hozta ki közénk ismét szeptember 11-én TILDY ZOLTÁN köztársasági elnököt, felesége, RÓNAI és MIHÁLYFI dr. miniszterek kíséretében.

## Hozzászólás

### a „Néhány szó a halásznegyedről” szülő cikkhez

Minden dolgozó ember egyik legnagyobb gondja, mi történik vele, ha beteg lesz, ha megrokkán, vagy megöregszik, miből fogja tengetni életét, mert hiszen az eddigi kereseti viszonyok még a legnagyobb takarékoság mellett se igen tették lehetővé, hogy valaki öregségére, vagy betegsége idejére annyit tudjon tenni, hogy fájó gondok ne marcangolják. A gondokon való segítség módjának keresése hathatta át a cikk íróját, de amilyen helyes a gondolat ismételt felvetése a FÉKOSz halászszakcsoporthoz közgyűlésen elhangzott társadalombiztosítási követelés és programja után, sajnós, a tervezett keresztülviteli módot, ismerve a tényezőket, egyáltalán nem tartom megfelelőnek, a következő okok miatt:

Szövetkezetbe tömörült és a tagrevízió után megmaradó kb. 2000 halász, akiknek, mondjuk, legjobb esetben fele, tehát kb. 1000 ember hajlandó lenne ilyen önkéntes, — mert hisz csak arról lehet szó — segélyező és nyugdíjpénztárt alapítani. Hogy ilyen csekély létszámmal rendelkező, csak saját erejére utalt alapítóbiztosítók nélküli nyugdíjpénztár milyen nagy nehézségekkel tudna életképes lenni, ha egyáltalán az lenne, csak az tudja, aki valaha foglalkozott a nyugdíj- és társadalombiztosítási problémákkal. Hogy az előadódó nehézségeket például is illusztráljam, a jelenleg dolgozó halászok többségének életkora 40 év körül van, ha nem több. Tehát vegyünk egy 40 éves halászt. Ha azt akarjuk, hogy 65 éves korában 300 forint nyugdíjat vagy betegsegélyt kapjon, úgy havonta 25 éven át kb. havi 100 forint járulékot kellene fizetnie. Ismerve halásztársaink súlyos anyagi helyzetét, ez egyenlő a lehetetlennel. De a mellett az alap kezelése se oly egyszerű, mint ahogy a cikk i. t. írója elgondolja, mert tudjuk, hogy eddig még minden, tartalékolási alap rendszerén álló segély- vagy nyugdíjpénztár vagyona, amely a befizetett tőkéből és annak kamataiból állt, még mindig megsemmisült (háborúk, inflációk, helytelen kezelés, stb.). Ezenkívül jól ismerjük általában az emberek nehéz életkörülményeit, melynek folytán nehezen fizetnek. Előadódhat különösen az ifjabb évjáratnál, hogy valamely ok miatt a megkezdett befizetéseket egy tag nem tudja, vagy nem akarja folytatni és így addig teljesített befizetése elvész, mert nincs mód és nem is lehet a

visszafizetésre, hisz az öregebb évjárat nyugdíjas tagjai nagyrészt felemésztik a rendelkezésre álló összegeket, különösen az első időkben. Ezenkívül komoly behajtási szerv és adminisztráció nélkül segély- vagy nyugdíjpénztár nem működhetik. Ez pedig a befolyt járulékoknak nem csekély részét felemésztené.

Mi tehát a helyes megoldási mód? Meg kell keresnünk. Jelenleg egyetlen mód látszik lehetségesnek, amely talán, ha nyugdíjvonalon nem is, de általános társadalombiztosítási vonalon sokkal többet nyújtana a cikkben közölt tervezetnél, és pedig a FÉKOSz halász-szakcsoportjának követelése: **a szövetkezetbe tömörült halászoknak a társadalombiztosításba való bekapcsolása, melynek a közeljövőben való keresztülvitelére komoly ígéretünk van az illetékes szervektől.** Az ország társadalombiztosításba való bekapcsolódásánál a nagy számok törvénye érvényesül és a kötelező biztosítás keretébe már a legifjabb tanonc is beletartozik. Így a tehermegosztás sokkal kedvezőbb és lehetővé válik alacsony átalánydíj mellett a biztosítás. (Lásd: mezőgazdasági munkások, házfelügyelők, háztartási alkalmazottak biztosítása.) Ebben az esetben betegség esetén komoly gyógykezelésben lenne része a halásznak és családjának, táppénzben is, kórházi ellátásban is részesülne. Tudjuk, hogy a társadalombiztosítók a dolgozók életszínvonalának emelkedésével együtt szolgáltatásait állandóan emelik és a távolabbi célok közé tartozik az is, hogy a megöregedett dolgozóknak az immár egységes társadalombiztosítás keretében olyan öregségi járadékot tudjanak nyújtani, amely az illető tag megélhetését biztosítja. Tehát ha a komolyan megalapozott és tőkeerős biztosító intézetek csak a jövő fejlődés folyamán tudják majd nyújtani azt, amit a felvázolt, tőkeszegény, csekély létszámú nyugdíjpénztár majdnem rögtön, vagy legalább is rövid idő alatt nyújtani kívánna, akkor sajnos, nem tudom elhinni, hogy a legjobb akarat mellett is eleget tudna tenni kötelezettségeinek. S akkor — mint sok más esetben, — a szerencsétlen járadékosok megcsalatra elmélkedhetnek öregségükben azon, hogy az általuk befizetett és szájuktól elvont garasokból, sajnos, nemhogy forintok, de fillérek sem maradtak.

Földényi Sándor

## Időszerű teendők a tógazdaságokban

A lehalásztat e hóban megkezdjük. Időpontját a várható halterméstől, a tavak lecsapolási lehetőségeitől és a lehalásztat tartamától függően állapítjuk meg. A lehalásztat előtt még elvégezzük azon munkákat, melyek a lehalásztással kapcsolatban szükségesek, de még nem készültek el.

A szokatlanul száraz időjárás miatt be kell várnunk, amíg kiadós esőket kapunk, hogy a teletetők átfolyását biztosíthassuk. Ott természetesen, ahol a teletetők táplálása töről történik, az esőktől függetlenül vagyunk. A táplálásra szolgáló tavat azonban kellően fel kell tölteni, erre a célra megfelelő nagyságú tavat (tavakat) választunk ki. Kívánatos minden nagyobb tógazdaságban is tóban vizet tárolni, honnan szükség esetén azt a teletetőkre bocsáthatjuk. **A teletetők átfolyásának biztosítása rendkívül fontos, hiszen évi haltermésünk, vagy annak nagy része tárol telelőben huzamos időn át.**

Ne törekedjünk túl korai lehalásztásra, ha erre komoly okunk nincsen. Hűvösebb időben a lehalásztat nemcsak olcsóbb, de biztosabb is. A tároló hal is kevesebbet apad. A lehalásztat meglehetősen drága munka, mert sok emberi és állati munkaerőt vesz igénybe. **A lehalásztat időpontjának helyes megválasztásával lényegesen csökkenthetjük a kiadásokat.**

Figyelembe kell venni, hogy az októberi lehalásztat egybeesik a mezőgazdasági munkákkal, valamint a szürettel. **Az óvatosság és körültekintés elengedhetetlen feltétele a lehalásztat sikerének.**

Fontos, hogy helyesen válasszuk meg a tavak lehalásztásának sorrendjét a víz lebecsátásához szükséges idő és terepviszonyok figyelembevételével. A tóban elmaradó halak kiszállítása nehézkes, kockázatos. Meleg időben hamar elpusztulnak, míg hűvösebb idő mellett csónakon jól kiszállíthatók. Iszapban a kosarazást lehetőleg kerüljük, mert a kosár alján fekvő halak érintkezve az iszappal, könnyen megfulladhatnak.

**Ügyeljünk arra, hogy a tó vizét a kelleténél jobban ne bocsássuk le. Az időjárás, a lehalásztat mennyiségen felül figyelembe kell venni a halágy feliszapoltságát is.** Szükség esetén változtassunk a kihúzóhelyen. Nagyon kedvező, ha a kihúzott hálóra friss vizet engedhetünk.

Vegyes népesítésnél, különösen ha sok az ivadék, igen célszerű nagyobb szemű hálóval, az erősebb halat kivenni, ami után sűrű hálóval az ivadék halászható le. Az ivadékot ezen eljárással megkíméljük a töréstől.

Legfrissebb a hal a reggeli órákban. Kívánatos tehát a hűvösebb időt jól kihasználni, s az első húzással legtöbb halat kifogni. Ahogy melegszik, s iszaposabb lesz a víz, egyre kevesebbet húzhatunk, illetve tarthatunk hálóban. A fogatokra is kevesebbet lehet rakni. A hordókat és kádakat napjában többször is frissítjük.

A lehalászásnál foglalkoztatott munkásokat beosztjuk — használhatóságuk — szerint, az egyes munkákra. Lesznek hálózók, válogatók, járulékhalsok, kosarasak, teelősök. Ahogy a munka menete kívánja, kapnak a lehalászás közben más beosztást. A teelőkbe különösen ügyes és megbízható embert állítunk be, aki a beérkezett halat fogadja s lerakja abba a teelőbe, melybe a kíséző jegyzéken irányítottuk.

A halakat a hálóból osztályozzuk, nemcsak fajra, hanem minőségre is. A pontyokat az ivadék kivételével, továbbá a ragadozókat meg is számoljuk. A halak osztályozása történhetik válogató asztonon, vagy kádokban. Mindkét módszer alkalmas a maga helyén.

Elsősorban a hálóból a kényes süllőket és pisztrángsügereket kapkodjuk ki. Ez könnyen megy, mert egyrésze a vízszínen úszik, a másik rész a pontyok között van a háló öblében. A háló emelgetésével, mozgatásával megmutatkoznak és nagyrésztben időben megmenthetők.

A tógazda szeme állandóan legyen a hálóban lévő halon, a válogatáson, de a rakodáson is. Mihelyt rendellenességet lát, azonnal és időben tud intézkedni. Felületesség súlyos áldozatokkal járhat. Állani ne hagyjuk a halat sem asztonon, sem kádban, sem kocsin tovább, mint amennyi elkerülhetetlen.

A teelőbe beérkező halakat ne csudán eresszük le, hanem kíméletesen szákkal tegyük a teelő szélén vízbe. A jól érkezett hal azonnal elúszik, a kevésbé bágyadt percekben belül magához tér. A nagyon bágyadt halat kívánatos friss vízfolyásra helyezni, kifeszített hálóban. A sérült halon — főleg a süllőn és compón — hamar megtelepsznek a penészgombák, melyek pusztulásukat okozzák. Különösen jellegzetes a süllőn a penész fellépte.

A teelők terhelésénél az időjárást és rendelkezésre álló tápláló vizet figyelembe kell venni. Ne terheljük meg egyszerre teelőinket a tárolásra előirányzott halmennyiséggel, hanem a lehalászás folyamán, ahogy az idő hűvösebbre fordul, rakjunk újból hozzá. A frissen teelőbe helyezett hal erősen mozog, körbe jár a teelőben, de néhány nap múlva újra megnyugszik. Az ilyen teelőket különös figyelemben részesítsük.

A teelőket éjjel-nappal felügyelet alatt tartjuk. A teelőört kioktatjuk a szükséges teendőkre, intézkedésekre. Elsősorban a vízfolyás biztosítására, mert a hulló leveleket a víz sodra a rácsokhoz viszi, s azok gyakran eltömődnek. Ez pedig a hal nyugtalanságára, „p i p á z á s á r a” vezet.

A napi lehalászás befejeztével ellenőrizzük teelőinket, majd számot vetünk a napi eredménnyel, s azt pontosan nyilvántartásunkba bevezetjük.

*Oeconomo György*

## AZ ISZTRIAI ÉS A HORVÁT-TENGERPARTI HALÁSZAT FEJLŐDÉSE

A Martiniscice-i, Losinje-i és Korculai hajóépítőüzemekben 3 nagy, 23 méteres tonhalász, négy 18 méteres, hat 15 méteres és húsz 11 méteres halászhajót építenek. Ezekon kívül megérkezett Susak-ba hat mélytengeri halászatra való hajó Kanadából. Így lehetővé válik, hogy áttérjenek a mélytengeri halászatra, eddig ugyanis csak a part mentén, a part mellett tudtak csak halászni. (Vjesnik, 1947. április 18.) (s. g.)

## MAGYAR ÁLLAMI HAL- és NÁDGAZDASÁGI ÜZEMEK BALATONI HALÁSZATA

**Központja:** Siófok      **Telefon:** Siófok 2.      **Postacím:** Állami Halászat, Siófok

**Halásztelepei:** Balatonújhely, Balatonszemes, Fonyód, Keszthely, Badacsonyládbi, Révfülöp, Tihany, Alsóörs és Balatonkenese.

Magyarország legnagyobb gépesített halászati üzeme. Állandó halászat két gőzhajóval és hat motoroshajóval. Az év minden szakában autón és vasúton szállít halat bárhova.

**Főtermékei** a világhírű fogas, a zamatos dévérkeszeg és a savanyításra, valamint konzerválásra igen alkalmas garda.

**Halrendelés:** Budapestre és ettől keletre fekvő területek részére a Magyar Haltenyésztők Értékesítő Részvénytársaságánál, Budapest, IX., Gönczy Pál-u. 4. Telefonszám: 184—024.

## Pontyivadék tenyésztés rizsföldön

Külföldön — elsősorban Japánban és Olaszországban — régóta foglalkoznak a rizsföldön való pontytenyésztéssel és az ottani rizstermelőknek a mellékes pontytenyésztés évről évre jelentős hasznot biztosít. Hazánkban is történtek már kísérletek ebben az irányban, magánkísérletezésről lévén szó, ezek eredménye nem került nyilvánosságra.

Természetes vizeink nemes ponttyal való népesítése kapcsán nehézségek mutatkoznak az évről évre szükséges erős pontyivadék tenyésztésében. A tervszerűen kezelt s hasznosított természetes vizekbe ugyanis minden évben kell pontyivadékokat kihelyezni, a kifogott piaci ponty számának arányában.

Legtöbb tógazdaság azonban csak saját szükségletre nevel ivadékokat és csak a fölösleget adja el. Elsősztályú ivadék ennek következtében csak ritkán kerül eladásra. Nagy kereslet esetén pedig lelkiismeretlen tógazda a vadívásból származó ivadékokat is eladja a természetesvízi halászoknak.

A tógazdaságban tenyésztett ivadék egyébként sem felel meg tökéletesen a természetes vizek népesítésére. A tógazda ugyanis nem törekszik nagy egyedsúlyú ú. n. erős ivadék tenyésztésére. Az ő szempontjából elegendő, ha a ponty első életnyarán 3—5 dekás súlyt ér el. Természetesvizek népesítésére ez az ivadék túlságosan kicsiny, belőle igen sokat elpusztítanak a ragadozó halak és egyéb halkártevők. A Balaton tervszerű pontyosításával kapcsolatban bebizonyosodott, hogy kihelyezésre legalkalmasabb a 10—25 dekás ú. n. erős ivadék, vagy ugyanilyen súlyú visszatartott két-nyaras. Ez az ivadék azonban igen drága és ahhoz hogy az ország összes vizeinek

szükségletét évről évre biztosítani tudjuk, igen nagy tógazdasági tóterületet kellene erre a célra beállítani. Csak egy rövid számítás: 70 kg természetes hozamú tógazdasági tóból 800 q (ennyire becsülöm szerényen a Balaton és a többi természetes vizünk évi ivadékszükségletét) 10 dekás átlagsúlyú ivadék etetésnélküli felnevelésére mintegy 1000 kat. hold tófelületre lenne szükség.

Ilyen nagy terület beállítása ivadék tenyésztésre nem kívánható a tógazdaságoktól. Így terelődött a figyelem az örvendetesen szaporodó rizsföldekre. A rizsföldek halgazdasági hasznosítási lehetőségeink megállapítására az Állami Hal- és Nádgazdasági Üzemek támogatásával kísérleteket végeztem a Pestmegyei Dunavédegát Társulat szunyogpusztai kísérleti rizstelepén.

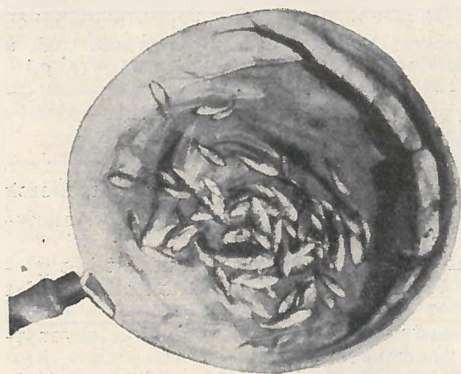
A tatai tógazdaságokból származó kb. egy hónapos zsenge ivadékokat 1947 június 25-én helyeztem ki a rizstáblákra. Holdankint 1000—1500 drb ivadék került népesítésre.

A mellékelt két fénykép tanúskodik a kísérletek sikeréről. Az egyik kép a június 25-én kihelyezett zsenge ivadékokról készült, melyek átlagsúlya félgramm körül volt. A másik kép a szeptember 5-én próbahalászat alkalmával fogott ivadékokat ábrázolja, ugyanabban a szűrő hálóban, melyben a kihelyezett félgrammos ivadékokat is lefényképeztem.

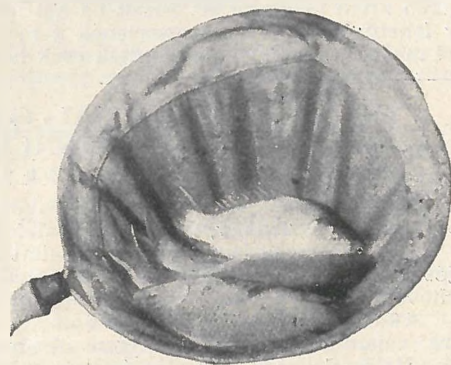
A lehalászás szeptember második felében lesz. Ennek eredményéről és a kalódásról később fogok beszámolni.

A kísérletek sikere arra a reményre jogosít fel, hogy kellő szervezettség esetén a jövőben a rizsföldeken nevelt pontyivadékkal tudjuk a természetes vizeinket népesíteni.

*Dr. Woynárovich Elek*



1. kép. 1947 június 25-én kihelyezett ivadék (kb. 0,5 gramm)



2. kép. 1947 szeptember 5-én fogott ivadék (kb. 10 dekás)

# A halastó madárvilága

## I.

A vízi madárvilág számára a legkitűnőbb élőhely a halastó. Különösen Alföldünkön, hol a tömérdek időszakos szikes tó által nyújtott gyér és ugyancsak időszakos táplálkozási lehetőség mellett a halastavak (újabbán a rizsföldek is) jelentik a vízi madárvilág számára a mindenkor rendelkezésre álló, biztos létalapot. A késő nyár és koraősz időszakában, amikor természetes szikes tavaink jórészt teljesen kiszárad, a halastavakban sereglik össze messze környék vízimadara, amelyek számát még az idegenből jövő, vonulásban lévő csapatok is szaporítják. Tavasszal, amikor természetes állóvizekben bővíben vagyunk, a madár csapatok jobban eloszlanak; de a tavaszi vonulás gyorsabban is zajlik le, míg végül a nyári hónapokban a halastavakon is csak azok a fajok és példányok maradnak, amelyek ott költének.

A tavak vizét vonulás idején néha szinte beborító, fellegnyi madár csapatok, majd a nyáron át ott költő, nagyszámú fiókával seregekre szaporodó madarak látványa aggodalommal tölti el a tógazdát. Félti a gondosan nevelt halállományt, első sorban az ivadékot és félti a halak természetes és mesterséges (takarmány) táplálékát is, amelyekből a tavak madárvilága kiveszi a vámot.

Nyilvánvaló, hogy a madárvilág egy része, közvetlen és közvetett úton kárára van táplálkozásával a tógazdának. Mindjárt utána is tesszük azonban, hogy nemcsak kárt okoznak a nagyévtávú madarak, de hasznot is hajtanak, még a kizárólag halevőknek ismert fajok is, mint pl. a gémek! **Nem minden madárfaj káros a tógazdaságra!** Hogy mennyiben károsak, miben hasznosak, azt nagyszámú gyomortartalom pontos vizsgálata alapján a M. Madártani Intézet állapította meg, amely intézménynek hivatása, hogy a madárvilág gazdasági jelentőségét, hasznosságát-károosságát részletes, megbízható vizsgálatok alapján (gyomortartalom vizsgálatokkal!) megállapítsa. De az is kötelessége, hogy az eredményeket az érdekelt gazdaközönség rendelkezésére bocsássa. Ez a cél vezet most, amikor rövid áttekintést akarok nyújtani cikksorozat keretében a tógazdaság érdekeire nézve jelentőséggel bíró madárfajokról, madár csoportokról. Meg kell azonban jegyezni, hogy a sorra kerülő madárfajok táplálkozásvizsgálata még koránt sem befejezett. Sok részletadatra van még szükségünk ahhoz, hogy a halastó madarainak táplálkozását, a halastó életközösségében betöltött tényleges szerepüket valóban pontosan megismerjük. E tudományos és gyakorlati szempontból egyaránt fontos cél érdekében kívánatos volna, ha a **tógazdaságokkal** a jövőben **sikerülne minél szorosabb kapcsolatot létesíteni.**

A halastó három szempontból érdeklő a madárvilágot: elsősorban mint táplálkozási terület, másodsorban mint fészkelő hely, harmadsorban pedig mint pihenő, éjszakai és itatóhely. Nagy vonzerő tehát, különösen aszályos években, mint az idej volt.

A tógazdaság szempontjából azok a madárfajok a legjelentősebbek, amelyek számára a halastó állandó táplálkozási terület és a tavon, vagy annak közvetlen környékén fészkelnek. Másodrendű jelentőségűek azok a madárfajok, amelyek a tavon és annak közvetlen környékén nem fészkelnek, csak vonulás idején keresik fel a halastavakat s ott hosszabb-rövidebb ideig tartózkodva a halastó állat- és növényvilágával táplálkoznak. Harmadrendű jelenségűek végül azok a fajok, amelyek a halastó vizét vagy a tó feletti légtérét csak alkalmi táplálkozás, pihenés, éjszakai céljából keresik fel.

Mindezek a madárfajok testnagyságuknak és táplálkozásukból folyó alkatbeli sajátosságuknak megfelelően változatos életmóddal kapcsolódnak a tavak életéhez. Ismertető jegyeiket, gazdasági jelentőségüket további cikkeken szándékozom ismertetni úgy, hogy ezek alapján a tógazda a számára fontos madárfajokat felismerje s így életmódjukra vonatkozó saját megfigyeléseivel is hozzájáruljon a halastó madárvilágának, azok életének minél alaposabb megismeréséhez.

Dr. Vertse Albert

---

**Verébfogó varsa.** Egyik ezermester olvasónk figyelmeztet rá, hogy a hálóvarsát nagyszerűen lehet verébfogásra is használni. Egy verebet betett a varsa csücskébe — csalínak! Volt olyan nap, hogy 50 drb is belerepült s bennrekedt a varsában.

Ebben a hús- és patrónínséges világban mindenesetre figyelmet érdemel a dolog. Veréb is van, még pedig jó kövér így ősszel. Csak az a kérdés, hogy hálóvarsát honnan vegyünk?!

\* \* \*

**ÁLLAST KERES** fiatal halászsegéd, aki halkereskedelmi iparigazolvánnyal rendelkezik, a halász szakmában. **Bármilyen halászati vonatkozású munkát vállalna az országban bárhol.** Családi állapota: nős, gyermektelen. Cím: FÉKOSZ halászszaosztály, Budapest, IX., Köztelek-u, 8.

## SZÖVETKEZETI HÍREK

**Értesítjük a Halászlati Szövetkezeteket, valamint azok tagjait, hogy Központunk útján a következő anyagok szerezhetőek be:**

**Fonal és kötél áruk árai forg. adóval együtt:**

30/3-as cérna kg-ként — — —	86.— Ft	<sup>3</sup> / <sub>1</sub> -es zsinór kg-ként — — —	19.60 Ft
<sup>3</sup> / <sub>6</sub> -os halász fonal kg-ként — — —	15.80 Ft	<sup>6</sup> / <sub>5</sub> -ös zsinór 25 m-enként — — —	2.— Ft
<sup>3</sup> / <sub>8</sub> -as halász fonal kg-ként — — —	17.90 Ft	<sup>6</sup> / <sub>8</sub> -as zsinór kg-ként — — —	29.60 Ft
<sup>3</sup> / <sub>10</sub> -es halász fonal kg-ként — — —	19.30 Ft	<sup>6</sup> / <sub>10</sub> -es zsinór 25 m-enként — — —	1.50 Ft
3 ágú inslég sodrott kg-ként — — —	15.60 Ft	8—16 mm-es kötél kg-ként — — —	14.— Ft

**60 szemes mély hálók árai:**

10	mm szembő	<sup>3</sup> / <sub>10</sub> 5.77 Ft	<sup>3</sup> / <sub>8</sub> 6.32 Ft	<sup>3</sup> / <sub>6</sub> 7.92 Ft
12	„ „	<sup>3</sup> / <sub>10</sub> 4.99 „	<sup>3</sup> / <sub>8</sub> 5.31 „	<sup>3</sup> / <sub>6</sub> 6.91 „
15	„ „	<sup>3</sup> / <sub>10</sub> 4.26 „	<sup>3</sup> / <sub>8</sub> 4.76 „	<sup>3</sup> / <sub>6</sub> 6.— „
20	„ „	<sup>3</sup> / <sub>10</sub> 3.66 „	<sup>3</sup> / <sub>8</sub> 4.21 „	<sup>3</sup> / <sub>6</sub> 5.59 „
25	„ „	<sup>3</sup> / <sub>10</sub> 3.39 „	<sup>3</sup> / <sub>8</sub> 3.76 „	<sup>3</sup> / <sub>6</sub> 4.85 „
27	„ „	<sup>3</sup> / <sub>10</sub> 3.39 „	<sup>3</sup> / <sub>8</sub> 3.76 „	<sup>3</sup> / <sub>6</sub> 4.76 „
30	„ „	<sup>3</sup> / <sub>10</sub> 3.34 „	<sup>3</sup> / <sub>8</sub> 3.62 „	<sup>3</sup> / <sub>6</sub> 4.63 „
35	„ „	<sup>3</sup> / <sub>10</sub> 3.21 „	<sup>3</sup> / <sub>8</sub> 3.53 „	<sup>3</sup> / <sub>6</sub> 4.40 „
40—42	„ „	<sup>3</sup> / <sub>10</sub> 3.11 „	<sup>3</sup> / <sub>8</sub> 3.39 „	<sup>3</sup> / <sub>6</sub> 4.31 „
43—45	„ „	<sup>3</sup> / <sub>10</sub> 2.98 „	<sup>3</sup> / <sub>8</sub> 3.34 „	<sup>3</sup> / <sub>6</sub> 4.26 „

+ 1.2% anyaggyártási és iparfejlesztési hozzájárulás, + csomagolási költség,  
+ 20% forgalmi adó és számlabélyeg illeték.

**Varga-féle halász kötelek:**

4—7 mm vastagságban kg .....	13.66 Ft
8—15 mm vastagságban kg .....	11.51 Ft
2 és 3 ágú kézi inslég .....	13.66 Ft

+ 1.2% anyaggyártási és iparfejlesztési hozzájárulás, + csomagolási költség,  
+ 10% forgalmi adó és számlabélyeg illeték.

**Kötelek folyómétereinek súlyai:**

5 mm cca 2 dg	12 mm cca 12 dg	7 mm cca 4 dg	14 mm cca 16 dg
6 „ „ 3 „	13 „ „ 14 „	8 „ „ 5.5 „	15 „ „ 18 „
10 mm cca 8 dg			

A horgok árai jelenleg még változatlanok (lásd a HALÁSZAT 1—2 számát), kiállítás van azonban arra, hogy csökkennek. Ha az árcsökkenés már megtörtént, jelenteni fogjuk.

**Gumicszámak.** Előző számunkban közölt Hungária gyártmányú

térdig érő gumicsizma ára páronként ..... 105.25 Ft + 3% forg. adó

Lágyékgig érő gumicsizma ára páronként ..... 164.— Ft + 3% forg. adó

Gumikötény darabonként ..... 56.— Ft + 3% forg. adó

**Halászlati Szövetkezeti Központ**

Budapest, VI., Teréz-körút 62. III. em. — Tel.: 128—353.

### Helyreigazítás:

A lapunk előző (5—6) számában a „Schweizerische Fischerei Zeitung“-ban megjelent dolgozatunk ismertetése a LAPSZEMLE rovatban sajnálatos módon hibásan történt.

1. Dolgozatunkban nem szerepel, hogy a „Purgly-féle eljárás“ nem vált be. Mi csupán röviden ismertettük ezt az eljárást és hiányosságaira mutatunk rá. A Purgly-féle eljárás véleményünk szerint jó, de mi jobbat kerestünk.

2. Dolgozatunk ismertetője nem volt szakember, mert állandóan összetéveszti a „Nest“ (= fészkek) és a „Netz“ (= háló) szavakat. Ez azután súlyos félreértésekre ad alkalmat. Mindjárt más lesz az ismertetett szöveg értelme, ha a „hálóra szedte fel“, „majd ezeket a hálókat“, „hálóra rakódott“, „levegőben a hálót“, „hálószemekben“ kifejezéseket „fészkekre ivatta le“, „majd ezeket a fészkeket“, „fészkekre rakódott“, „levegőn a fészket“, „a fészkek szálain“ kifejezésekkel helyettesítjük.

3. Félreértésre adhat alkalmat a „100%-os keltetési arány“ is, mi ugyanis „csaknem 100%-ost“ írtunk. 100%-os keltetést semmiféle eljárás sem tud biztosítani.

Dr. Entz Béla, Dr. Woynarovich Elek



## ÁPRILIS KÖZEPÉN KEZDŐDÖTT MEG A HALÁSZAT A DALMÁT TENGERPARTON

Április közepén köszöntött be ebben az évben a melegebb idő, hogy megkezdődhetett a halászat is. A „Ribolov“ tartományi halászati üzem mélyvízi fogásra be rendezett hajóival egy nap alatt 5.000 kg halat fogott. A Zara melletti Kalija halászlai kb. 10.000 kg-os eredményt értek el. Szerencsével jártak a Maslinci-i szövetség hajói is és 2.500 kg-ot fogtak. A halat a Split-i halászati szövetségi központnak adták át, amely részben a helyi, részben a belgrádi illetve zágrábi piacon értékesítette. (Politika, 1947. április 20.) (s. g.)

### Magyar Haltenyésztők Értékesítő Részvénytársasága

**Igazgatóság:** Budapest, IV., Petöfi Sándor-u. 5. Tel.: 180-268 és 381-540.  
**Levélcím:** Budapest 4. Póstaflók 271. Távirati cím: Tógazdaságok.  
**Üzlet és raktár:** Budapest, IX., Csarnok-tér 5. Telefon: 180-207, és  
„ „ IX., Gönczy Pál-u. 4. Telefon: 184-024.  
**Elárúsítóhely:** Budapest, IX., Központi Vásárcsarnok. Tel.: 180-207.  
**Szállítási iroda:** Budapest, XI., Budaörsi-út (pályaudvar). Tel.: 268-616.  
**Veszünk és eladunk** mindenféle tógazdasági és természetesvízi élő és jegelt halat.



### SZERKESZTŐI ÜZENETEK

A lapunk érdekében igen eredményes propagandát fejtettek ki: Állami Halásztelep Balatonszemes, B. Michailovits György Budapest, Bencsik József Ráckeve, Gabrovitz Kamil Hévízgyörk, Gálffy András Budapest, Halászati Szövetségi Központ Budapest, Tatár László Budapest, Varró József Tihany, Váczy Mihály Budapest, Viola Ferenc Balaton-újhely, Nevezettek agilitását hálásan köszönjük és részükre — hálánk jeléül — a lapunk eddigi kiadványainak egyes példányait fogjuk **tiszteletpéldányként** elküldeni. — A lapunk régebbi számainak raktára porráégett, itt volt eltéve Unger Emil: „Magyarország halai és halászata“ c. rövid tájékoztatója, valamint Varga—Mika „Természetes pisztrángosvizeink hasznosítása“ c. könyve is több száz példányban, e munkák is a tűzkár áldozatai lettek. Könyvlerakatkunkban levő példányok így unikum-számba jönnek. Sajnos itt sem kímélte meg e műveket a háború vihara; könyvlerakatkunkban azok egyrésze teljesen használhatatlanná vált, másrésze pedig összeázott ugyan, de azért még használható maradt. Felhívom ezúton olvasóink figyelmét, hogy azért, ha megrongálódott

könyvekhez is jutnak, vegyék tekintetbe ez értékes munkák szerencsétlen sorsát. — Kérem Előfizetőinket, mindazokat, akik a lapra jövőben igényt tartanak, hogy akár részletekben, akár egészben előfizetési díjaikat fizessék be a lap 10.094 sz. csekkszámlájára. **Október folyamán az eddig még nem fizetett régi és új olvasóinkat fogja a Szerkesztőség és kiadóhivatal keretelen szavak kíséretében, csekklapok melléklésével az előfizetési díjak mielőbbi kiegyenlítésére megkérni.**

A következő levelet írja **Simon Zoltán** halászmester **Kelebia**-ról: „Örömmel vettem szíves értesítésüket, hogy a „Halászat“ szaklap meg fog jelenni, melyet mi halászok és haltenyésztők oly hosszú ideig nélkülöztünk, amely azt jelenti, hogy a híres magyar halászat és haltenyésztés vissza fogja kapni a régi hírnevét, mert hiszen az egész országban széjjelszóródott és megfogyatkozott valószínű halászok és haltenyésztők összekötő kapcsa a „Halászat“ szaklap lesz, mert hisz mi régi halászok és haltenyésztők nagyon is tisztában vagyunk avval, hogy talán egy hivatásos szakma sem szenvedhet annyi rombolást, mint éppen a magyar halászat és az intenzív haltenyésztés. Az elmúlt két év megmutatta, hogy a sokat csúfolt halászsakma (halász éhenkorász) lett a legkeresettebb hivatása az újrakeredőknek, akik avval a gondolatlan voltak, hogy a halat nem kell tenyészteni, csak megfogni, azonban elérkezett az az idő, amely bebizonyította, hogy a halat nemcsak megfogni és megenni, ha-

nem tenyészteni is kell tudni és nagyon sok embernek mondhatunk köszönetet, kik egy életen keresztül önzetlenül azon dolgoznak, hogy ezen nagy jövőjű magyar halászat és haltenyésztés újra magas nivóra emelkedhessen. Fájó szívvel tapasztaltam, hogy a három éves tervben a magyar halászatról és a haltenyésztés jövőjéről soha egy szó sem esett, holott a magyar halászat és haltenyésztés jövője megérdemelte volna, hogy kellő gondolkozással foglalkozzanak kérdéseivel. A legnagyobb megnyugvásomra szolgált a ma vett szíves értesítésük, hogy mégis vannak olyan önzetlen, fáradhatatlan emberek, akik nem hagyják a mi magyar halászatunkat és haltenyésztésünket tönkremenni, jómagam is azon fogok lenni, hogy a csekély kis gyakorlati tapasztalatommal a magyar halászatot és az intenzív haltenyésztést vissza tudjuk állítani a régi nivóra és ha lehet, magasabbra is emeljük. Jelen levelemmel egyidejűleg postán feladtam 12 forint 20 miltert a „Halászat” című szaklap egyévi előfizetési díját. A T. Szerkesztőségnek ezúton mondok köszönetet önzetlen és fáradságos munkájukért, mit a magyar halászatért és haltenyésztésért tesznek.“ E levélhez nem kell magyarázat. Bárcsak mindenegyes olvasónk ilyen lelkes támogatója lenne lapunk ügyének. — Szabados Antal állatorvos (Veresegyház) így biztatja a szerkesztőséget: „Csak tovább így, a kezdet nehézségeit és a gáncsoskodók kifogásait legyőzve, a halász-élet és a rejtelmes hal-világ útjait a szeretet mécsesével bevilágítva utat mutatni, eligazítani, biztatni, ismertetni, oktatni, serkenteni a nemesre, a magasabbrendűre, a problémák megismerésére, az ismeretlen felfedezésére, a halász-világ, a halasember bizalmának megnyerésére! Az ilyen műben: a szeretet, a szaktudás és a bizalom újjáépítésének ebben a nemes munkájában segíteni és segíthetni: öröm, kitüntetés!“ Köszönjük az olvasói és szerkesztői megértő szavakat. Az eddigi szerkesztők is igyekeztek a magyar halászművelődés támogatói és tanítói lenni, ha ez nem sikerült mindig, abban nem ők voltak csak a hibások. — A halászó szerzők tartóssága érdekli H. GY. szolnoki olvasónkat. Ez természetes kérdés, mert hiszen a termelésünk jóvedelmezőségét csak akkor tudjuk helyesen kiszá-

mitani, ha ismerjük a termelés költségeit. Ehhez pedig tudnunk kell, hogy mily időközökben kell gondoskodnunk a termelési eszközök megújításáról. Ilyen tartóssági adatokat találtunk különböző külföldi forrásból az 1923-as időkből: csónakok: 20 év, kátrányozott varsák: 250 nap, kátrányozott varsaszárnyak: 500 nap, állító hálók: 60 nap, tükör hálók: 60 nap, a húzó háló léhése nyáron 150, télen 200 nap, hálóink nyáron 300, télen 400 nap, rákvarsák: 360 nap, halbárkák: 4 év, varsakarók: 6 év, gepi berendezések 10 év. Érdekes volna es örömmel venném, ha ezzel kapcsolatban halász-tógazda olvasóink tapasztalataikat a szerkesztőséggel közölnék, hogy újabb és hazai adataink is lennének. — „Hogyan fokozhatnánk a halfogyasztást hazánkban?“ című körkérdésünkre Szili Antal olvasónk írja Magyaróvárról: „En a halfogyasztás visszaesésének, csökkenésének több okát látom. A legelső és legfontosabb tényező ily értelemben az, hogy hazánk lakosságának nagy része víztől, azaz halhúsbeszerzési helytől távol lakik s jóformán nem is ismerik a halakat, talán sokan még életükben egyszer sem ettek. Nem ismerik az emberek a halakat, halfajtákat, vagy ha ismerik is, nincsenek tudatában a halhús fogyasztás előnyeinek a többi nehezebben emészthető húsfélékkel szemben. Ennek tulajdonítható az a tény, hogy még azokon a helyeken is, ahol bőveléssel vásárolható a friss halhús, mégis inkább vonzódnak más húsfélékhez, főképpen a nehezen emészthető disznóhúshoz. Fontosnak tartanám már az iskolákban, de főképp iskolán kívüli ismeretterjesztő előadások, szemínáriumok és olyan tanfolyamok tartását, melyeken a hal életét, halfajtákat, haltenyésztést és halfogyasztás egészséges voltát az ország széles rétegeivel megismertetnénk. Igen szükségesnek tartom, hogy az ország területén minél több halhús-tárolásához szükséges helyet állítanának fel sürgősen, valamint minél több speciális szállítóeszköz elkészítését szorgalmazzák, hogy ezáltal is az ország bármely táján a lakosságnak módja nyíljon a friss halhús beszerzésére. A halhús fogyasztás növekedése igen fontos nemzetgazdasági érdek is, mert az így felszabaduló disznó- és egyéb húsarukat jó áron külföldnek könnyen el tudjuk adni.“

**ÁRJEGYZÉS. Magyar Haltenyésztők Értékesítő Részvénytársaságának hal-árjegyzése a budapesti nagybani árákról 1947. szeptember hónapban:**

Ponty élő .....	8.00—10.00 Ft	Csuka .....	3.00— 8.00 Ft
Ponty jegelt .....	5.00— 8.00 „	Kecsege .....	5.00—10.00 „
Harcsa .....	7.00—14.00 „	Ónhal .....	3.60— 7.00 „
Süllő .....	6.00—10.00 „	Márna .....	5.00— 7.00 „
Fogas .....	10.00—14.00 „	Kárász .....	3.00— 4.00 „
Kőszüllő .....	4.00— 6.00 „	Fehérhal .....	0.80— 2.50 „

## SUMONYI TÓGAZDASÁG

Tóth József és társai

## HALKERESKEDÉSE

Budapest

IX., Központi Vásárcsarnok.

Telefon: 384-575.

## FENYŐ VILMOS

hal- és rák kereskedése

Telefon: 389-133.

Budapest,

IX., Pipa-u. 4.

## CSEKÉSZBOLT SZÖVETKEZET

Központi iroda: VI., Hajós-u. 14.  
125-015. 125-950.

Mindenféle sport-, halász- és  
horgász felszerelések.

Üzletei:

Budapest, V., Nagy Sándor-u. 6.  
Telefon: 125-010.

Budapest, VIII., Rákóczi-u. 67.  
Telefon: 139-248.

32 vidéki városban van lerakat.

## *Semperit Kaucsuk Kft.*

*Wimpassing Reithoffer*

*Semperit - Matador*

gumicsizmák nagy választékban

Főüzlet: Budapest, VI., Andrásy-  
út 8. 122-459.

Fióközlet: Budapest, IV., Váci-út 9.  
182-078.

## BARTA LIPÓTNÉ

halkereskedő

Telefon: 184-499.

Budapest, IX., Pipa-u. 4.

Központi Vásárcsarnok.

## Halászháló

puha inslég és kötél, hálófonal,  
parafa-alattság, rebzsinór min-  
den mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA Rt-nál,

Budapest.

Főüzlet: VII., Thökölyi-út 16. sz.  
A keleti pályaudvar indulási ol-  
dalával szemközt. Telefon: 425-741.

A lap kiadásáért felelős: *Faragó Sándor.*  
*Lapzárta: Minden hó 25-én.*

## MAGYAR ÁLLAMI HAL- ÉS NÁDGAZDASÁGI ÜZEMEK

V., Teleki Pál-u. 7.

Telefon: 188-407.

Telefon: 188-556.

Ajánlja első osztályú stukatur fonatát és nádpallóit.

Mindenkori napi áron.

Kereskedőknek — viszonteladóknak — árengedmény.

Halárúsító telepe: IX., Gönczy Pál-u. 4.

Telefon: 184-024.

## PRISTER MŰVEK

hydrotechnikai és építő r. t.  
Budapest, XII., Maros-utca 6/a.  
Telefon: 160-830.

Sado házi kiserítőik. Szabadalmazott derítőbetétek, biológiai szennyvizisztítók, szennyvízáttemelő telepek, mélyépítés-vízépítés.

### NEMES BAJOR- és TŰKRŐSPONTYIVADÉK

(8—10 dekás) előjegyezhető 1947.  
évi november hó elejei szállításra

#### Somlyódy László felgyöfi

tógazdaságában. (Csongrád vm.) Köz-  
ponti iroda: **Budapest, II. Bim-  
bó-út 21.** Telefon: 257—116.

#### Kaphatók újra a HALÁSZAT könyvei:

*Természetes pisztrángos vizeink hasznosítása*

Irták: Dr. Mika Ferenc és Dr. Varga  
Lajos. Számos képpel. 20.— Ft.

*A rák életmódja, fogása, elterjedése és  
telepítése.*

Irtá: Vásárhelyi István. Számos kép-  
pel. 4.— Ft.

*Magyarország halai és halászata.*

Irtá: Dr. Unger Emil. Számos kép-  
pel. 20.— Ft.

*A pézsmapocok.*

Irtá: Vásárhelyi István. Számos kép-  
pel. 4.— Ft.

*Bácskai halász szakácskönyv.* 2.— Ft.

Megrendelhetők valamennyi könyvke-  
reskedésben.

Főlerakat-főbizományos: **KILIÁN FRIGYES**  
utóda m. egyetemi könyvkereskedése.  
Budapest, IV., Haris-köz 2.

## ILLIK VIKTOR

halnagykereskedő és halászmester  
Elvállalok minden tó és vad tó lehalászást  
Veszek minden féle folyóvízi és tógaz-  
dasági halat.

Iroda és üzlet: Budapest, XIII., Dunasor 1.  
Csárda: Budapest, XIII., Népsziget

### Steiner Dezső

*Hal, vad, baromfi nagy-  
ban és kicsinyben.*

Rákóczi téri vásárcsarnokban 7-5-ig.  
Lakásán: VIII., Horánszky-u. 1. d. u.  
5 óra után. Telefon: 135-104.

### Pironcsák Irma halkereskedő

Veszek mindenféle  
folyóvízi és tavi halat.

Iroda: IX., Imre-u. 4. Telefon: 384-256.  
Üzlet: IX., Tolbuchin krt. 1-3. 184-522.

### Major János vaskereskedése

horgász és halász cikkek,  
vas, acél és háztartási áruk.

VIII., Rákóczi-út 59. Telefon: 139-232.

### Hirdessen a HALÁSZAT-ban

A hirdetés ára:

6 cm. széles hirdetés mm-ként 1 Ft.

12 cm. széles hirdetés mm-ként 2 Ft.

Jól jár aki ősszel, télen

**EMERGÉ** tartótalpú bőrcipőben  
jár.